การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

Development of a Causal Relationship Model with Learning Responsibilities of Matthayomsueksa 5 Students under the Secondary Education Service Area Office 20

*จรินทิพย์ ภูยาทิพย์**
*บุญชม ศรีสะอาด***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 และ 2)เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 460 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi–Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดความรับผิดชอบในการเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 20 ข้อ แบบวัดอัตมโนทัศน์ จำนวน 30 ข้อ แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ และ แบบวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ .205 ถึง .543, .283 ถึง .728, .212 ถึง .698, .235 ถึง .702 และ .232 ถึง .741 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.733, 0.897, 0.839, 0.894 และ0.898 ตามลำดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) โดยใช้โปรแกรม Mplus 7

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ประกอบด้วย χ^2 = 80.612, df = 66, χ^2/df = 1.22, P–Value = 0.1065, CFI = 0.996, TLI = 0.993, RMSEA = 0.022 และ SRMR = 0.046 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียนสูงสุด คือตัวแปรแฝงอัตมโนทัศน์ (SEL) รองลงมาคือ ตัวแปรแฝงเจตคติต่อการเรียน (ATT) ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (MOT) และตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต (FUO) ตามลำดับ ตัวแปรทุกตัวในโมเดลร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแฝงความรับผิดชอบในการเรียนได้ร้อยละ 63.9

ABSTRACT

This study aimed to 1) identify the causal relations between the variables influencing learning responsibilities of Matthayomsueksa 5 (grade 11) students under the Secondary Education Service Area Office 20, and 2) examine the goodness of fit of the model developed of the cause relationships among the variable influencing learning responsibilities of the sample.

The sample used in this study consisted of 460 Matthayomsueksa 5 students in the second semester of the academic year 2015 using the multi–stage random sampling technique. The instruments used in the study were 5–rating–scale inventories. They included a 20–item test on learning responsibilities, a 20–item test on future orientation characteristics, a 30–item test on self–concept, a 20–item test on achievement motive and a 20–item test on attitude toward studying, with discriminating powers ranged (r_{xy}) from .205 to .543, .283 to .728, .212 to .698, .235 to .702 and .232 to .741 respectively and reliabilities (α) of 0.733, 0.897, 0.839, 0.894 and 0.898 respectively.

* *หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
** *รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*

Data analyses employed were descriptive statistics, Confirmatory Factor Analysis (CFA Structural Equation Model (SEM) using Mplus 7 computer program.

The result of study were as follows :

The development and goodness of fit test result of a causal relationship model with learning revealed that the model was consistent with the empirical data at a high level tested by the index statistic test of the consistency χ^2 = 80.612, df = 66, χ^2/df = 1.22, P–Value = 0.1065, CFI = 0.996, TLI = 0.993, RMSEA = 0.022 and SRMR = 0.046. The variance with the highest direct influencing on the learning responsibilities was latent variance of self–concept (SEL), latent variance of attitude toward studying (ATT), latent variance of achievement motive (MOT) and latent variance of future orientation characteristics (FUO) respectively. It was revealed that the model co–factor explained the variance of the learning responsibilities at 63.9 percent.

คำสำคัญ : *การพัฒนา, โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, โมเดลสมการโครงสร้าง*

Keywords : *Development, A Causal Relationship Model, Structural Equation Model,*

บทนำ

ความรับผิดชอบเป็นจริยธรรมที่นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและปลูกฝัง เพราะการที่นักเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนหรือการทำงานใด ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบต่องานนั้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนซึ่งเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ หากไม่ได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมแล้วก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมตามมาอีกมากมาย ซึ่งบุคคลเหล่านี้ไม่อาจสร้างความเจริญก้าวหน้าที่มั่นคงแท้จริงให้แก่ตนเองและประเทศชาติได้ (สมพร เทพสิทธา. 2540 : 20) ปัญหาด้านการเรียนถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะการเรียนต้องมีการแข่งขันกันมากขึ้น ทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวลและส่งผลต่อการเรียนตามมา ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบมีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน เพราะความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมพื้นฐานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากนักเรียนขาดความรับผิดชอบแล้วพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก็จะเกิดขึ้น คือ ความไม่สนใจเรียน ละเลยต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ทำงานล่าช้าและไม่สำเร็จตามกำหนดเวลาที่กำหนด (เกษม วัฒนชัย. 2539 : 13) อีกทั้ง ทิศนา แขมมณี (ทิศนา แขมมณี. 2526 : 56) ได้กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ ว่าเป็นความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองอันเป็นผลมาจากการรับรู้ของคนที่มีต่อตนเอง เช่น การรับรู้ว่าตนเองเป็นคนอย่างไร มีความสามารถ มีปัญหาหรือปมด้อยอะไร ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งนภา ทีฆะ (2522 : 11 ; อ้างจาก Brookover & Stein. 1971 : unpaged) ที่กล่าวว่า บุคคลจะประพฤติตนหรือปฏิบัติไปตามอัตมโนทัศน์ คนที่มีอัตมโนทัศน์เป็นไปในทางบวกก็จะมีพฤติกรรมในทางบวก เป็นคนเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง ส่วนคนที่มี อัตมโนทัศน์เป็นไปในทางลบมักจะประสบความล้มเหลวอยู่เสมอ และในด้านการศึกษา อัตมโนทัศน์ของนักเรียนจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวทางการเรียนได้ นอกจากนี้ลักษณะมุ่งอนาคตยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอนาคตกับสมรรถภาพทางการเรียน มีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง สามารถดำเนินชีวิตและเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมอันซับซ้อนที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวได้ดีซึ่ง สุรางค์ โค้วตระกูล (2544 : 174 ; อ้างจาก McClelland. 1983) ได้กล่าวว่า คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีลักษณะเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการวางแผนระยะยาวพยายามที่จะทำงานอย่างไม่ท้อถอยจนถึงจุดหมายปลายทาง อีกทั้ง ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์ (2540 : 73) ก็ได้ศึกษาพบว่าเจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคต คือ ถ้ามีเจตคติต่อการเรียน เช่น มีความสนใจ พอใจ ตั้งใจเรียน เป็นต้น จะเห็นความสำคัญของอนาคต สามารถวางแผนและปฏิบัติเกี่ยวกับอนาคต เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ จากสาระที่นำเสนอข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นสารสนเทศและเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐาน

1. อัตมโนทัศน์มีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต

2. ลักษณะมุ่งอนาคตมีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียน

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอัตมโนทัศน์ และลักษณะมุ่งอนาคต

4. เจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอัตมโนทัศน์

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 8,431 คน จากโรงเรียน จำนวน 63 โรง

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 460 คน จากโรงเรียน จำนวน 44 โรง ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi–Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบ่งเป็น 5 ฉบับ คือ

1. แบบวัดความรับผิดชอบในการเรียน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .205–.543 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .733

2. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .283–.728 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .897

3. แบบวัดอัตมโนทัศน์ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .212–.698 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .839

4. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .235–.702 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .894

5. แบบวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .232–.7241ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .898

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตไปติดต่อกับทางโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอกำหนดวัน เวลาและสถานที่ในการเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์เป็นบางส่วน ตามวัน เวลาที่กำหนด

3.1 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน

3.2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ โดยคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์ในการตอบ จำนวน 460 ชุด จากนั้นให้คะแนนตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละตอน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อศึกษาคุณภาพเครื่องมือวิจัยในการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการถาม หรือวัด การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง

คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด (Item Total Correlation) ใช้สูตรการพิจารณาค่า IOC หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค

2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงแต่ละตัวและเปรียบเทียบดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบจุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่มีค่าไค–สแควร์ (Chi–Square Statistic) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis = CFA) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index = GFI) ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (Tucker–Lewis Index = TLI) ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual = SRMR) ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Square Error of Approximation = RMSEA)

สรุปผล

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน ประกอบด้วย χ^2 = 80.612, df = 66, χ^2/df = 1.22, P–Value = 0.1065 CFI = 0.996, TLI = 0.993, RMSEA = 0.022 และ SRMR = 0.046 โดยค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตาม คือ ความรับผิดชอบในการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.639 แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบในการเรียนได้ร้อยละ 63.9

2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียนมี 4 ตัว ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียน โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คืออัตมโนทัศน์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.548 รองลงมาคือ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.423, –0.349 และ 0.343 ตามลำดับ

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในการเรียนมากที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยผ่านอัตมโนทัศน์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.402 รองลงมาคือ เจตคติต่อการเรียน โดยผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอัตมโนทัศน์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.300 และ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยผ่านลักษณะมุ่งอนาคต มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.296 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ

4. ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อความรับผิดชอบในการเรียนมากที่สุด ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน รองลงมาคืออัตมโนทัศน์ ลักษณะมุ่งอนาคต และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.673, 0.472, 0.343 และ 0.293 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปร		อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)	อิทธิพลรวม (Total Effect)
ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ			
LER	FUO	0.343**	-	0.343**
LER	SEL	0.548**	-	0.472**
LER	MOT	-0.349*	-	0.293**
LER	ATT	0.423**	-	0.673**
LER	SEL ผ่าน FUO	-	-0.076*	-
LER	MOT ผ่าน FUO	-	0.296**	-
LER	MOT ผ่าน SEL	-	0.402**	-
LER	MOT ผ่าน SELและ FUO	-	-0.056*	-
LER	ATT ผ่าน MOT	-	-0.261*	-
LER	ATT ผ่าน MOT และ FUO	-	0.221**	-
LER	ATT ผ่าน MOT และ SEL	-	0.300**	-
LER	ATT ผ่าน MOT ผ่านSEL และ FUO	-	-0.042*	-

χ^2 = 80.612, df = 66, χ^2/df = 1.22, P-Value = 0.1065, CFI = 0.996, TLI = 0.993
RMSEA = 0.022, SRMR = 0.046

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ที่เป็นโมเดลปรับแก้ แสดงดังภาพ 1

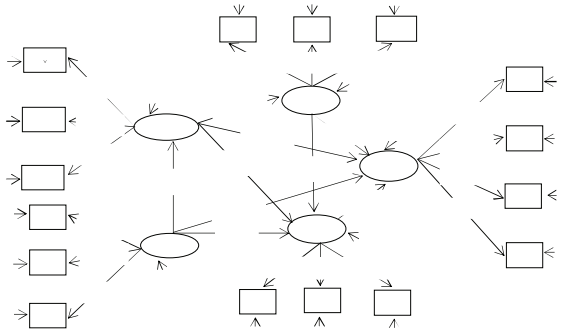

χ^2 = 80.612, df = 66, χ^2/df = 1.22, P–Value = 0.1065, CFI = 0.996
TLI = 0.993, RMSEA = 0.022, SRMR = 0.046

ภาพ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ที่เป็นโมเดลปรับแก้

อภิปรายผล

1. สมมติฐานข้อ 1 กำหนดว่า “อัตมโนทัศน์มีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต” ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการวิจัยแสดงว่าอัตมโนทัศน์มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า อัตมโนทัศน์ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า อัตมโนทัศน์ของบุคคลจะรับรู้ตนเองอย่างตรงตามสภาพที่เป็นจริง มีความเข้าใจตนเอง มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สามารถประเมินความคิดเห็นของคนอื่นและประเมินความคิดเห็นของตนเอง และมีความรู้สึกอยากปรับปรุงงานให้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พรรณี ช. เจนจิต (2538 : 15) ที่ว่าอัตมโนทัศน์ต่อความสำเร็จในการเรียน คือ เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวก รู้ว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ มักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางที่ดีหรือทางบวก รู้จักตัวตนของตนเอง กล้าแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น รู้ว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ กล้ายอมรับในสิ่งที่ได้กระทำลงไปและพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวม

ผลการวิจัยแสดงว่า อัตมโนทัศน์มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต โดยส่งผลในทิศทางลบ แสดงว่า อัตมโนทัศน์หรือการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคต เนื่องจากการที่นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนจึงส่งผลให้เกิดการตัดสินใจที่จะดำเนินการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนอาจจะไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดจึงทำให้เกิดความย่อท้อ และเกิดความท้อแท้หากไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้บ่อย ๆ ครั้ง สอดคล้องกับแบนดูรา กล่าวว่า ความสำเร็จในการทำงานเป็นประสบการณ์ตรง การไม่ประสบความสำเร็จทำให้เกิดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลเพิ่มขึ้น การไม่สำเร็จซ้ำ ๆ เป็นตัวลดความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของตน การสำเร็จหลาย ๆ ครั้งทำให้บุคคลไม่ย่อท้อในการทำงานเมื่อทำสิ่งนั้นไม่สำเร็จ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 57 ; อ้างจาก Bandura. 1977 : 81–82)

สมมติฐานข้อ 2 กำหนดว่า “ลักษณะมุ่งอนาคตมีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียน” ผลการวิจัยประเด็นนี้เป็นไปตามสมมติฐาน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตส่งผลในทิศทางบวกต่อความรับผิดชอบในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีการวางแผนในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษา รู้จักแก้ปัญหาและเลือกกระทำเพื่อให้การศึกษาที่วางไว้ในอนาคตประสบความสำเร็จ โดยมีแรงจูงใจให้เกิดความเพียรพยายามเอาใจใส่ในการเรียน มีความตื่นตัวสนใจทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มาโรงเรียนสม่ำเสมอ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว มีความมุ่งมั่น ส่งงานตามที่ครูกำหนด มีการปรับปรุงข้อผิดพลาดในการเรียนและแสดงหาความรู้เพิ่มเติม สอดคล้องกับงานวิจัยของสิรภัทร ขจรสมบัติ (2553 : 66) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลางและมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ และนักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ และจรรยา สุวรรณทัต (2531 : 50–52) ได้สรุปว่า ลักษณะมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สติปัญญา และครอบครัว

3. สมมติฐานข้อ 3 กำหนดว่า “แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอัตมโนทัศน์ และลักษณะมุ่งอนาคต” ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการวิจัยแสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางลบ แสดงว่านักเรียนที่มีความพยายามปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการเรียน มีความอดทน ทะเยอทะยาน เพื่อให้ได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ไม่ได้ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบหรือ ส่งผลต่อความรับผิดชอบน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ดาริณี วงษ์อยู่น้อย (2535 : 73–74) ได้ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีพฤติกรรมลักษณะมุ่งอนาคตเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ได้แก่ การผัดวันประกันพรุ่ง ขาดระบบในการทำงาน ชอบทำงานตามคำสั่งของผู้อื่น ทำงานไม่ค่อยเสร็จตามกำหนด ขาดความตั้งใจจริงในการทำงาน มักไม่ตั้งความคาดหวังในผลสำเร็จจากการทำงาน ทำงานเพียงเพื่อพอเสร็จ ไม่สนใจคุณภาพของงาน ชอบคอยรับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือบุคคลอื่น ขณะทำงานถ้าถูกรบกวนจะไม่สามารถทำงานต่อไปได้ เชื่อว่าบุญวาสนาจะทำให้งานที่ทำจะประสบความสำเร็จ มุ่งหวังรางวัลหรือชื่อเสียงมากกว่าความสำเร็จของงาน เมื่อประสบอุปสรรคมักหลีกหนี ไม่กล้าเผชิญกับอุปสรรคนั้น ๆ

ผลการวิจัยแสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอัตมโนทัศน์ โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นพลังความต้องการของนักเรียนในสิ่งที่ดีเยี่ยม มีความมานะบากบั่น ฟันฝ่าอุปสรรคในการทำงาน ต้องการความสำเร็จในการทำงานที่ยากและทำให้ดีกว่าคนอื่น ๆ รู้วิธีแก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จอย่างถาวร และรู้ถึงความสามารถที่แท้จริงของตนเอง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงเป็นผู้ที่ตั้งใจทำงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูงเห็นความสำคัญของงานและคุณภาพของงานมากกว่าคำชมเชยหรือรางวัล (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 30) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาริณี วงษ์อยู่น้อย (2535 : 73–74) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยสร้างพฤติกรรมนักเรียนให้มีลักษณะมุ่งอนาคตและอัตมโนทัศน์ที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีพฤติกรรมกล้าเสี่ยงพอสมควร มีทักษะในการจัดระบบงาน มีระดับความทะเยอทะยานสูง ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง อดทนทำงานที่ยากได้เวลานาน เล็งการณ์ไกลและมีแผนระยะยาว เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก ต้องการทราบแน่ชัดว่าการตัดสินใจของตนมีผลอย่างไร ขยันทำงานที่ต้องใช้สมองขบคิดและงานที่ไม่ซ้ำแบบใคร ชอบทำงานให้เสร็จตามความพอใจของตนเองไม่ให้ใครบงการ มักเลือกทำสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ และเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง

ผลการวิจัยแสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่านักเรียนที่มีความตั้งใจเรียน ทะเยอทะยาน กระตือรือร้น รู้วิธีการวางแผนทางการเรียนที่ดี จะเป็นผู้ที่มีการวางแผนในอนาคต และดำเนินการตามแผนอย่างมีขั้นตอนรู้จักคิดและแก้ปัญหาเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ดาริณี วงษ์อยู่น้อย (2535 : 73–74) ได้ศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยสร้างพฤติกรรมนักเรียนให้มีลักษณะมุ่งอนาคตที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีพฤติกรรมกล้าเสี่ยงพอสมควร มีทักษะในการจัดระบบงาน มีระดับความทะเยอทะยานสูง ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง อดทนทำงานที่ยากได้เวลานาน เล็งการณ์ไกลและมีแผนระยะยาว

ผลการวิจัยแสดงว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอัตมโนทัศน์ และลักษณะมุ่งอนาคต โดยส่งผลในทิศทางลบ อาจเนื่องมาจากลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถทางสติปัญญาของแต่ละบุคคล โดยการคาดการณ์อนาคตข้างหน้า เล็งเห็นผลดีผลเสียในอนาคตที่เกิดจากการกระทำในปัจจุบันของตนเอง มีการวางแผนและการควบคุมตนเองให้อดได้รอได้เพื่อผลที่ดีและยิ่งใหญ่กว่า ตลอดจนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแลมม์ ชมิดท์และทรอมสตรอฟ (Lamm, Schmidt &Trommsdorff. 1976 : 317) ได้กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถทางปัญญาของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับความพอใจสิ่งที่ตนมีอยู่ การคาดคะเนได้เหมาะสม และความสามารถในการคลี่คลายเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ตรงปัญหาทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และการมุ่งอนาคตยังเป็นสาเหตุหรือมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอดได้รอได้ต่อรางวัลที่ล่อใจและเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีจุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นผู้ที่มีความหวัง ต้องการความสำเร็จในชีวิต ต้องการรางวัลยิ่งใหญ่ในอนาคตมากกว่ารางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ได้รับในปัจจุบัน

สมมติฐานข้อ 4 กำหนดว่า “เจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต และอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอัตมโนทัศน์” ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการวิจัยแสดงว่าเจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียน โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่านักเรียนจะมีความรับผิดชอบในการเรียน

หรือไม่นั้น นักเรียนจะต้องเกิดเจตคติต่อการเรียนก่อน กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนจะทำให้นักเรียนมีความคิด ความรู้สึก และมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการให้ความสำคัญต่อการเรียน ลักษณะวิชาที่เรียน และครูผู้สอนในทางที่ดี จะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้ามถ้านักเรียนมีทัศนคติทางลบต่อการเรียน นักเรียนก็จะมีความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับการเรียน ลักษณะวิชาที่เรียน และครูผู้สอนในทางที่ไม่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนน้อยลงได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ศศิดิลกธรรม (2543 : 112) กล่าวว่า เจตคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอุตสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .367

ผลการวิจัยแสดงว่าเจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และอัตมโนทัศน์ โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเป็นบุคคลที่มีความสนใจที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและนำไปสู่ความสำเร็จในด้านการเรียน มีความคิด ความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมที่ดีเกี่ยวกับการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความเพียรพยายาม มุมานะ บากบั่น อดทนและตั้งใจเพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำรูญ เทียมธรรม (2546) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า เจตคติต่อการเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ผลการวิจัยแสดงว่า เจตคติต่อการเรียนไม่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต กล่าวคือ เจตคติที่ดีต่อการเรียนไม่ได้เป็นสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคต แสดงว่านักเรียนที่แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ สนใจมาเรียนสม่ำเสมอ เห็นคุณค่าของการศึกษา ไม่ได้ทำให้เป็นคนมองอนาคตข้างหน้าเกี่ยวกับการศึกษาหรือ การประกอบอาชีพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรชนก พุ่มพวง (2546 : 82) ศึกษาพบว่า เจตคติที่ดีต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน

ผลการวิจัยแสดงว่าเจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า เจตคติต่อการเรียนเป็นสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคต กล่าวคือ นักเรียนที่แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ สนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในความสามารถและการสอนของครู ทำให้นักเรียนเป็นคนมองอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรภัทร วรเชษฐ์ (2548 : 124–126) ศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียน มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน และทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้นั้น จะเป็นบุคคลที่มีความสนใจที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จในอนาคต จึงมีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เนื่องจากตัวแปรอัตมโนทัศน์ สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนได้ดีที่สุด ดังนั้น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรสร้างอัตมโนทัศน์ทางบวกให้เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน เช่น มอบหมายงานให้นักเรียนทำจากงานที่ง่ายไปหางานที่ยาก การให้งานในลักษณะนี้จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จ และเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง และพัฒนานักเรียนในด้านการรับรู้เกี่ยวกับตนเองให้เขาได้รับรู้ตนเองและรู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ เช่น ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนตามระดับความสามารถและความสนใจของแต่ละคน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ จึงควรศึกษาความรับผิดชอบในการเรียนด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนต่อไป

2. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ประถมศึกษา อุดมศึกษา อาชีวศึกษา เป็นต้น

รายการอ้างอิง

กรภัทร วรเชษฐ์. (2548). **การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เกษม วัฒนชัย. (2539). **ความคาดหวังของพ่อแม่ต่อการศึกษาของลูก.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

จรรยา สุวรรณทัต. (2531). **เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

จำรูญ เทียมธรรม. (2546). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, .

ดาริณี วงษ์อยู่น้อย. (2535). **การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทิศนา แขมมณี. (2526, ตุลาคม–ธันวาคม). “การสอนเพื่อเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ตามแนวมนุษย์นิมนวกรรมการศึกษาระดับประถมศึกษา,” **วารสารครุศาสตร์.** 12 : 12–19.

เนตรชนก พุ่มพวง. (2546). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. (2540). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พรรณี ช. เจนจิต. (2538). **จิตวิทยาการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี่.

มะลิ อุดมภาพ. (2538). **การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รุ่งนภา ทีฆะ. (2522). **ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร เทพสิทธา. (2540). **การส่งเสริมศาสนาและจิรยธรรมในยุคโลกาภิวัตน์.** กรุงเทพฯ : สถาบันสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิรภัทร ขจรสมบัติ. (2553). **การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียน ความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกัน.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุภาภรณ์ ศศิดิลกธรรม. (2543). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความอุตสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Lamm, H., Schmidt, R.W., & Trommsdorff. (1976). “Sex and Social Lass as Determinants of Future Orientation in Adolescent,” **Journal of Personality and Social Psychology**. 34(3) : 317–326.